Porvoon kaupunki

Yksityisteiden kunnallisten avustusten myöntämisperiaatteet

Kaupungin avustuskäytäntö

Avustusperiaatteet muodostavat ohjeiston, jonka mukaisesti kaupunki avustaa yksityisten teiden tienpitoa ja rakentamista. Avustuksia myönnettäessä otetaan huomioon kunkin tien liikenteellinen merkitys, sijainti ja luonne. Kaupunki avustaa tiekuntia voimassa olevan talousarvion puitteissa.

Yksityisistä teistä annetun lain (560/2018) 84 §:n mukaan ”Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suoritettavaksi. Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin 50 §:ssä edellytetään.”

YTL 85 §: ”Jos valtio tai kunta tämän tai muun lain perusteella avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää tai tietä sulkea sinä ajanjaksona, jota avustus koskee.”

Kaupungin avustus kunnossapitoon

Kaupunki voi avustaa yksityistien kunnossapitoa, €/ km. Avustusta saavien yksityisteiden tulee täyttää seuraavat ehdot:

- tielle on perustettu tiekunta, ja tieosakkaita tulee olla vähintään 3, joista yhden osakkaan tulee olla vakituinen asukas. Vakituisen asukkaan rekisteröity osoite tulee sijaita kyseisellä tiellä. Tiekunnan avustus määräytyy tien viimeiselle vakituiselle osakkaalle mitattavan matkan mukaan.
- tie on pysyvän asutuksen pääsytie tai yksityistie, jolla on huomattava liikenteellinen merkitys, tai yksityistie, jota käytetään muuhunkin liikenteeseen kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuviin kuljetuksiin (esim. reittiliikenne).
- tiekunnalle on avattu tiekunnan nimissä oleva tili, johon avustus voidaan maksaa.
- tiekunta on edellisenä kalenterivuonna kerännyt tieosakkailta tiemaksuja tai kuljetusmaksuja (yksikkömaksu).
- tiekunta on ilmoittanut yhteystietonsa myös Maanmittauslaitokselle, joka ylläpitää rekisteriä yksityisteistä
- tiekunta on ilmoittanut liikennemerkeistään Väyläviraston Digiroad-järjestelmään
- tie pidetään koko vuoden henkilöautolla liikennöitävässä kunnossa, poikkeuksena voi olla lyhytaikainen katkos kelirikkoaikana.
- liikennettä kieltäviä liikennemerkkejä ei saa pystyttää, paitsi kelirikkoaikana. Avustettavan tien käyttöä ei voi kieltää tai rajoittaa ilman erillistä kaupungin suostumusta.

- erityskohteiden kunnossapitoon myönnettävistä avustuksista päätetään tapauskohtaisesti.
- hakemus tulee olla oikein ja asianmukaisesti täytetty ja jätetty kaupungille määräaikaan mennessä
- tiekunnan tulee jättää myös hyväksytty tilinpäätös edellisen vuoden tuloista ja menoista määräaikaan mennessä
- kaupungin tilintarkastajilla on oikeus tarkastaa tiekunnan tilit tai tilinpäätöksen

Kunnossapitoavustusten luokitus

Kunnallisia avustuksia myönnettäessä on Porvoon yksityistiet jaettu neljään luokkaan.

I luokan tie:
Yksityistie, jonka varrella on useita pysyvästi asuvia talouksia ja on läpikulkutie tai muuten tieoloille merkittävä tie.
Tieoloille merkittävä tie voi tarkoittaa esimerkiksi, että tietä käytetään joukkoliikennereittinä.
Tieoloille merkittävä tie voi myös tarkoittaa sitä, että tiellä on merkittävästi ulkopuolista liikennettä, joka johtuu tien varrella sijaitsevista lakisääteisistä palveluista kuten koulut ja päiväkodit.

II luokan tie:
Yksityistie, jonka vaikutusalueella on pysyvää asutusta.
- Vähintään yksi ympärivuotinen asukas tien varrella. Tiekunnan avustus määräytyy tien viimeiselle ympärivuotiselle osakkaalle mitattavan matkan mukaan.

III luokan tie:
Yksityistie, jonka vaikutusalueella ei ole pysyvää asutusta.
- Tien varrella on vain vapaa-ajan asuntoja, metsää tai peltoja.

K-luokan tie, eli kaupungin kunnossapitämä tie:
Yksityistie, jonka kunnossapidosta huolehtii kaupunki. Kaupunki voi omalla päätöksellään ottaa yksityistien tai sen osan hoidettavakseen silloin kun tieosan liikenne on lisääntynyt huomattavasti asemakaavojen välisen maankäytön seurauksena, eikä tiehen kohdistu kadunpitovelvollisuutta.

Avustusta ei jaeta niille yksityisteille, joiden vaikutusalueella ei ole pysyvää asutusta. Kunnossapitoavustusta jaetaan I luokan teille 100 %, II luokan teille 70 % ja jos tie on päällystetty, vähennetään avustusta 10 %. K-luokan tielle avustus myönnetään hoitotoimenpiteiden muodossa.

Avustuksia myönnetään harkinnanvaraisesti, hakemusten perusteella talousarvioon varatun vuosittaisen määrärahan puitteissa. Kaupunki jakaa avustusta sen mukaan mihin luokkaan tie kuuluu.

Jos tien käyttö täyttää kriteerit ja tiekunta haluaa ylempään luokkaan, tulee tiekunnan lähettää hakemus ja perustelut luokan nostamiseksi. Jos haluaa nostaa luokitusta ja saada lisää avustusta ensi vuodelle, vapaamuotoinen hakemus tulee lähettää Kaupunki-infralle ennen vuodenvaihdetta. Kaupunki harkitsee avustusluokkien muutokset hakemusten perusteella.

Kaupungin avustus perusparantamiseen

Kaupunki avustaa yksityistien rakentamista (perusparantamista), jos yllä mainitut kunnossapitoavustuksen ehdot täyttyvät sekä:

- tiekunnan pitää hakea perusparannusavustusta ennen töiden aloittamista. Jos kyseessä on avustushakuajan jälkeen tehtävä, hätätyöksi luokiteltava toimenpide, tulee tiekunnan olla yhteydessä kaupungin edustajaan ennen töiden aloittamista.
- kyseessä on perusparannustoimenpide, joka kohdistuu tien rakenteelliseen tai tekniseen parantamiseen. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi rakennekerrosten vahvistaminen tai uusiminen (ei pelkkä tien profilointi), siltojen tai rumpujen korjaus tai uusiminen, sekä muut vastaavat toimenpiteet, jotka olennaisesti parantavat liikenneväylän kantavuutta, turvallisuutta tai käyttöikää.
- tiekunta on kilpailuttanut tehtävän työn hankintalain määräämin ehdoin
- tiekunta on kokouksessaan päättänyt hakea avustusta perusparannushankkeelleen

Lisäehtona kaupunginavustuksen saamiselle on, että mikäli valtionavustuksen saaminen on mahdollista, haetaan tien tekemiseen valtionavustusta yksityistielain tai metsänparannuslain perusteella. Kaupunki ei myönnä perusparannusavustusta 10 000 euroa ylittävälle hankkeelle, jos tiekunta ei ole hakenut valtionavustusta. Maanlunastuskustannuksiin kaupunki ei osallistu.

Perusparannusavustuksen suuruus

Avustuksen suuruus määräytyy tien liikenteellisen merkityksen, tienverkollisen aseman ja järkevän tienpidon perusteella seuraavin ehdoin:

- avustus myönnetään tehtävän työn tarpeellisuuden ja kiireellisyyden mukaan
- metsäteille avustusta myönnetään niiltä osin kuin tie palvelee pysyvää asutusta tai tiellä on säännöllistä reittiliikennettä
- tiekuntien laatimat kustannusarviot, joiden perusteella avustukset maksetaan, hyväksyy kaupunki-infrajohtaja

Yksin kaupungin avustuksilla toteutettavat perusparannuskohteet (alle 10 000 euron hankkeet)

- Pysyvän asutuksen pääsyteille ja liikenteellisesti merkittäville teille on kaupungin avustus enintään 70 % todellisista ja hyväksytyistä kustannuksista.

Valtion ja kaupungin avustuksilla toteutettavat perusparannuskohteet

- Jos tiekunta saa sekä valtion että kaupungin avustusta perusparannuskohteeseen on yhteenlaskettu enimmäisavustus 80 % hankkeen kustannuksista. Esimerkiksi jos valtiolta saa 75 % avustusta voi kaupungilta saada korkeintaan 5 % hankkeen kustannuksista. Tai jos valtiolta saa 50 % avustusta voi kaupungilta saada esim. 15 % hankkeen kustannuksista.

Perusparannusavustuksia myönnetään harkinnanvaraisesti, hakemusten perusteella talousarvioon varatun vuosittaisen määrärahan puitteissa.

Jos avustusmäärärahaa on jäänyt käyttämättä loppuvuodesta, voidaan ylijäämä jakaa erillisellä päätöksellä niille tiekunnille, joilla on tarvetta lisärahoitukselle. Ylijäämästä voidaan myöntää avustusta sekä perusparannukseen että kunnossapitoon.

Ehdot kaupungin hoidettavalle tielle

Kaupunki voi päättää yksityistien kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kaupungin vastuulle. Päätös tehdään tiekunnan hakemuksesta, ja se voi olla voimassa enintään neljä vuotta kerralla. Kaupunki tekee päätöksen perustuen sen käytössä oleviin resursseihin, liikenteen tarpeisiin ja muihin seikkoihin. Jos tien tai sen osan kunnossapito päätetään ottaa kaupungin hoidettavaksi, tehdään tästä kirjallinen kunnossapitosopimus kaupungin ja tiekunnan välillä. Sopimuksesta riippumatta tiekunta on edelleen tienpitäjä.

Jotta kaupunki voi avustaa tietä, ottamalla kunnossapidon hoidettavakseen, tulee seuraavat ehdot täyttyä:

- Tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta
- Tiekunnan tulee toimia yksityistielain mukaisesti
- Tiekunta on huolehtinut, että yksityistietä koskevat tiedot ovat ajantasaiset maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä (yksityistielaki 50 §)
- Tien vaikutuspiirissä on vähintään kolme ympärivuotista osakasta ja tie on liikenteellisesti merkittävä läpikulkutie tai tiellä on merkittävästi tiekunnan ulkopuolista liikennettä asemakaavojen välisen maankäytön seurauksena, eikä tiehen kohdistu kadunpitovelvollisuutta.
- Hoidettavan tien tieoikeus on riittävän leveä koko tien mitalta tai vaihtoehtoisesti tehdään kirjalliset sopimukset tiehen rajoittuvilta maanomistajilta.
- Tien kunto on riittävä; valumavesien johtaminen kunnossa (sivuojat, rummut, sillat), riittävä kantavuus, tienhoitokoneiden kääntöpaikka, ojat puista ja oksista vapaana, tien ylittävät ilmakaapelit riittävän korkealla.

Kaupunki ylläpitää seuraavat osat kunnossapitosopimuksen piirissä olevilla teillä:

- Auraus, hiekoitus, kevät- ja syysmuokkaus, soritus, pölynsidonta, ojitukset ja pysyvät liikennemerkit.

Tiekunnan velvollisuudet kunnossapitosopimuksen piirissä olevilla teillä:

- Tiekunnan hallinnon järjestäminen. Tiekunta ilmoittaa kaupungille kuka toimii (ajantasaiset yhteystiedot) tiekunnan yhteyshenkilönä.
- Väliaikaiset liikennemerkit, mm. painorajoitukset.
- Tiealueen luovuttaminen korvauksetta kunnossapitoa varten ja tiealueen kaivuulupien myöntäminen
- Irtokivien poisto lanauksen ja höyläyksen jälkeen.
- Kaikki muut, paitsi yllä luetellut tienpidolliset perusparannustoimenpiteet kuuluvat tiekunnalle.

Kaikki perusparannustoimet vaativat erillisen päätöksen (kaupungin avustuspäätös).